

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методи експертних оцінок

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологічне забезпечення управлінських процесів»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2023/2024
Семестр 4
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: ас. Лідія АНТОНЮК

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробник(и):

Єлена КОВАЛІТЬСЬКА, к.с.н., асистент кафедри методології та методів соціологічних досліджень
Лідія АНТОНЮК асистент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

(підпис) Микола СИДОРОВ

Протокол № 19 від «29» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол №10 від «31» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів з методологічними та гносеологічними основами методів експертних оцінок в соціології як інструменту вивчення соціальної реальності з метою подальшого використання результатів дослідження в практиці соціального управління.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1 Успішне опанування дисциплін «Вступ до спеціальності: соціологія в управлінському процесі», «Методи збору соціологічних даних».

2 Знання теоретичних основ методології проведення соціологічних досліджень.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Методи експертних оцінок» є дисципліною вільного вибору студентів у фаховій підготовці студентів за освітньою програмою «Соціологічне забезпечення управлінських процесів» (Вибір з переліку (Перелік 2)). В рамках дисципліни основна увага приділяється методологічним та гносеологічним основам методів експертних оцінок в соціології як інструменту вивчення соціальної реальності з метою подальшого використання результатів дослідження в практиці соціального управління.

4. Завдання (навчальні цілі):

- формування у студентів знань щодо сутності методів експертних оцінок в соціології;
- розуміння методологічних та гносеологічних основ методів експертних оцінок в соціології;
- засвоєння основ організації, проведення та аналізу результатів дослідження на основі методів експертних оцінок;
- розвиток практичних здібностей студентів щодо організації, проведення та аналізу результатів дослідження на основі методів експертних оцінок для подальшого застосування результатів досліджень в практиці соціального управління.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- СК12. Здатність організувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, здійснювати процедуру соціологічного оцінювання.
- СК16. Здатність проводити експертизи та оцінювання соціального стану організацій, регіонів, відповідності програм соціального розвитку міжнародним показникам.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання			
1.1	Знання сутності, гносеологічних та методологічних основ дослідження методами експертних оцінок	Лекція, семінар, самостійна робота	програма соціологічного дослідження та опитувальник	15
1.2	Розуміння науково-теоретичних та соціально-практичних витоків методів експертних оцінок	Лекція, семінар, самостійна робота	тест	15
2.1	Вдосконалення навичок шкалювання, здійснення та оцінка результату застосування методу парних порівнянь, розподілу рангів та балів	Лекція, семінар, самостійна робота	тест з відкритими відповідями, практичні завдання	30
2.2	Опанування навичками розробки методичних документів для забезпечення дослідження методами експертних оцінок	Лекція, семінар, самостійна робота	виділення індикаторів, побудова шкал вимірювання	20
3.1	Демонструвати вміння	Лекція, семінар,	шкалювання,	10

	організувати та забезпечувати підтримку комунікації в процесі виконання групових завдань	робота в групах, презентація проєкту	розробка інтегральних показників в групах	
4.1	Вміти інтерпретувати результати дослідження методами експертних оцінок, оцінювати якість отриманого результату	Лекція, семінар, самостійна робота, презентація результату	практичні завдання, підготовка презентації застосування індексу	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
ПРН13 Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій.					+	
ПРН16 Здійснювати аналіз проблем соціальної організації із застосуванням системи соціологічного знання	+	+				
ПРН18 Організувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, проводити експертизи та оцінювання програм соціального розвитку та соціального стану організацій, регіонів тощо	+		+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання студентів:

- 1 виконання теоретичних завдань під час семінарського заняття РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 4.1 - max 30/ min 18 балів
- 2 практичне застосування методу парних порівнянь, ранжування, присудження балів твердженням РН 2.1, РН 2.2 - max 30/ min 18 балів
- 3 розробка, застосування і презентація проєкту дослідження РН 3.1, РН 4.1 - max 40/ min 24 балів

- підсумкове оцінювання - залік

7.2 Організація оцінювання:

- 1 виконання завдань під час семінарського заняття – протягом вивчення тем 1-8
2. застосування методу парних порівнянь, ранжування, присудження балів твердженням – протягом вивчення тем 5-7
3. розробка, застосування і презентація проєкту дослідження – протягом вивчення тем 7-9

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самост. роб.
1	Поняття та сутність методів експертних оцінок. Застосування методів експертних оцінок в практиці соціального управління	4	4	8
2	Методи отримання експертних оцінок.	2	4	6
3	Основні стадії дослідження на основі методів експертних оцінок	2	2	4
4	Процедура відбору експертів	2	2	4
5	Процедура збору та аналізу експертних думок.	2	2	4
6	Сучасна теорія вимірювання та експертні оцінки	2	2	4
7	Методи обробки експертних оцінок: методи парних порівнянь, ранги і бали. Узгодженість експертів	2	4	5
8	Математичні методи аналізу експертних оцінок	2	2	5
9	Оформлення висновків та написання звіту за результатами.	2	2	5
	Разом	20	24	45

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 24 год.

Консультації 1 год.

Самостійна робота – 45 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Білоус Т. М. Соціальна експертиза: сфера застосування та особливості відбору експертів / Т. М. Білоус // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. - 2015. - № 3(1). - С. 94-101.
2. Волошин, О. Ф., Гнатієнко, Г. М. Процедури визначення компетентності експертів / Волошин, О. Ф., Гнатієнко, Г. М. // Вісник Київ. ун-ту. Фіз.-мат. Науки. - (3) – с. 102-111.
3. Гнатієнко Г.М., Снитюк В.Є. Експертні технології. прийняття рішень: Монографія / Гнатієнко Г.М., Снитюк В.Є.// - К.: ТОВ „Маклаут“, – 2008. – 444 с.
4. Ковальська Є.В. Використання методу експертного опитування у процедурі адаптації індексу статусної характеристики Уорнера / Ковальська Є.В. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2018. - № 1(9). – с. 50-55.
5. Саснко Ю. Соціальні індекси: теорія і практика/ Ю. Саснко, Ю. Привалов, Г. Чепурко, О. Гончарук, В. Піддубний, Ю. Сапелкін, Н Ходорівська // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2014. - № 2. - С. 101-127.
6. Соціальна експертиза в Україні: методологія, методика, досвід впровадження. - К: ІС НАНУ, 2000.
7. Samokhvalov, Y., Naumenko, E.: Expert Evaluation. Methodical Aspect: Monograph (Ukrainian). DUKT, Kyiv. – 2007.
8. Maestas, C. Expert surveys as a measurement tool: Challenges and new frontiers. In: Atkeson, L.R. Alvarez, RM (eds) The Oxford Handbook of Polling and Survey Methods. New York: Oxford University Press, 2016. pp.583–608.

Додаткові:

1. Амджадін, Л. Судова система та суди в Україні в оцінках громадськості (комплексне соціологічне дослідження)/Амджадін Л., Гончарук О., Кравченко О.//за наук. ред. Ю. Привалова, Ю. Саснко. К.: Прецедентно – 2005. - 233.
2. Саснко Ю. Експертні оцінки соціального капіталу/Ю. Саснко// Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. – Вип. 1(15). Т.1. - К.: Інститут соціології НАН України, 2014. – С.314-319.
3. Соціально-економічні наслідки техногенних та природних катастроф: експертне оцінювання - К.: 2000
4. Соціальні та економічні наслідки вступу України до СОТ: експертні оцінки/ Відп. ред. Ю.Привалов. - Львів: Українські технології, 2004. -